

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De scholasticæ Theologiæ Vanitate, qua superioris
ætatis homines, doctrinam & religionem suam
tueba[n]tur, Liber, in locos communes digestus. Omnibus
ueræ ac solidæ pietatis studiosis in primis ...**

Sarcerius, Erasmus

Francoforti, 1541

VD16 S 1775

De Indvlgentijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29838

DOCTRINA SCHOLAST.

Ad satisfaciendum pro alio, non requiritur impotentia pro alio, quo ad debitum, sed tantum, ut satisfactio est in remedium.

Christus satisfecit pro tota natura humana, sufficienter, non autem efficaciter.

Imp. 100. b. DE INDVLGEN. tñs.

Indulgentiæ & res sunt licitæ & expediunt.

Indulgentiæ valent ad remissionem poenæ, pro peccatis actualibus debite ad diuinā iustitiā.

Indulgentiæ & sunt salutares, & ad fructum spiritus utiles.

Indulgentiæ non solum publicis criminibus sunt necessariae, sed etiam cæteris duris & impatientibus.

Indulgentiæ etiam his sex hominum generibus utiles sunt, mortuis seu morituris, infirmis legitime impeditis, his qui non cōmiserunt crimina, his qui crimina commiserunt etiam publica, qui meliora operantur.

Indulgentiæ sunt relaxationes poenæ, quam iuste pro culpa propria pateremur, de thesauro Ecclesiæ ad diuinam iustitiā persoluendam, sumptæ.

Indulgentiæ secundum Thomam sunt, quæ jantur per satisfactiones, ad honorem Dei, & utilitatem Ecclesiæ.

Indul-

DE INDVLGENTIIS. 135

Indulgentiæ non dantur pro corporalibus, per se, sed ut corporalia ordinentur ad spiritua lia &c.

Indulgentiæ potestate clauium liberant ani mas expurgatorio.

Indulgentiæ ualent ad remissionem tempo ralis poenæ.

Indulgentiæ ualent pro defunctis in gratia, & non in gratia.

Indulgentiæ papæ hominem ab omni poena soluere, & saluare possunt.

Indulgentiæ possunt nos certos & securos reddere de nostra salute.

Indulgentiæ papæ sunt donum dei inæsti mabile, qua reconciliatur homo Deo.

Indulgentiæ non tantum respiciunt ad poe nas satisfactionis sacramentalis, ab homine cõ stitutas, sed etiã ad poenas post hanc uitam.

Indulgentiæ papæ operibus misericordiæ merito conferuntur.

Qui redimit indulgentias, melius facit, q̃ qui dat aliquid pauperi.

Indulgentiarum redemptio non est libera, sed præcepta.

Indulgentiæ nõ solum redimendæ sunt, sed etiam in illas fide ndum est.

Vbi indulgentiæ prædicantur, tum ibi file at uerbum.

Indulgentias dat papa de thesauris ecclesiæ.

Indul

DOCTRINA SCHOLAST.

Indulgentiæ papales tantæ sunt dignitatis, ut soluere possint hominem, etiam si quis per impossibile Dei genitricem uiolasset.

Meritum passionis Christi, est thesaurus Ecclesiæ, ex quo dantur indulgentiæ.

Error est dicere, indulgentias non expedire: item, error est dicere, indulgentias esse uitium operis, quo ipsum minus ualeat.

Non sequitur: Scriptum est: Propter me deo iniquitates uestras: Ergo indulgentiæ improbandæ sunt.

Papa potest per indulgentias remittere penam pro peccato debitam.

Morituri, infirmi, legitimè impediti, non crimina publica habentes &cæt. tamen indulgentiis egent.

Indulgentiæ sunt satisfactionum remissiones.

Prudentiæ Christianæ est, credere indulgentias papæ & episcoporum.

Papa omnibus contritis & confessis dare indulgentias in remissionem peccatorum potest maxime pia loca uisitantibus, & ipsis manus suas adiutrices porrigentibus.

Singuli episcopi suis subditis secundum limitationem sacrorum canonum indulgentias in remissionem peccatorum dare possunt.

Quemadmodū ex capite uigor in uniuersum corpus dimanat, ita ex papa ceu capite, uel si maui corde, fluit in ecclesiam magna indulgentiarum uis.

Indul-

DE INDVLGENTIIS. 138

Indulgentiæ depromuntur ex opulentissimo ærario meritorum Christi.

Redimunt homines indulgentias ex præcepto Evangelico,

Pontifex ex thesauro Ecclesiæ dat indulgentias, qui thesaurus ex merito Christi & omnium sanctorum colligitur.

Papa non unciatim, nec libratim, sed effusim debet largiri indulgentias.

Sancti multo plura passi sunt, quam eorum cõmeruere peccata, igitur magna habent merita, quæ nobis formaliter seu uirtualiter applicantur per indulgentias.

Indulgentiæ non uenduntur pro pecunia, sed expenduntur pecuniis, ut ad spiritualia ordinentur. Papa plenitudinẽ habet potestatis: ergo potest indulgentias elargiri per totã ecclesiã militantem, & tantas, quantas uult.

Qualitatem & quantitatem indulgentiarum, non licet filo, aut amulli, hoc est, superstitiose indagare.

Indulgentiæ thesauri gratiarum sunt.

Sunt quidam diuitis sic onerati excecari, ut restitutionem male partorum ad uerã poenitentiam, ad relinquenda bona, ut cõsultat Euangelium, nulla uia aut arte cõpelli allicique possunt, quare indulgentiæ inuentæ sunt, ut istiusmodi hominibus medeat, ut spem concipiant, nec in peccatis suis desperent.

Indul-

DOCTRINA SCHOLAST.

Indulgentiæ tantum ualent, quantum sonat clauē non errante. Clauis autē tum errat, quando non exactè circumstantias rei, de qua est iudicium, expendit.

Merita Christi licet non sola & formaliter, & effectiue, thesaurus sunt indulgentiarum, aurum & argentum formaliter sunt thesaurus, & ex auro atq; argento homines constituunt & efficiunt sibi thesaurum.

Bona opera Christi & thesaurus sunt Ecclesiæ, & ex operibus Christi & sanctorum efficitur thesaurus Ecclesiæ, hinc Christus dixit: thesaurizate uobis thesauros in cælo.

Licet indulgentias motu proprio concedere populo etiam de facto, super uotis dispensare.

Per indulgentias extrahuntur animæ ex purgatorio.

Indulgentiæ uni magis ualent, quàm alteri.

Animæ duæ ac tres simul sæpe extrahuntur per indulgentias ex purgatorio, tacito occulto diuinæ seueritatis.

Profunt suffragia, quæ inter indulgentiarum numerantur radices.

Remissionem culpæ à deo factam supponit indulgentiæ, sine qua inanis est omnis indulgentia.

Dum papa liberalis est in concessione indulgentiarum, uiuis ac ueris mēbris Ecclesiæ, quæ
sola

sola recipere possunt efficaciam earum, Christum imitatur. Ad Ro. 11. Diues in omnes, qui inuocant eum. Esa. 40. Sicut pastor gregem suum pascet, in brachio congregabit agnos, et in sinu suo leuabit eos, foetas ipse portabit.

His & similibus diuinarum literarum testimonijs sancti ac dicati deo uiri ingenioque excellētes, prebarunt Romanum pontificem satisfactiones in ecclesie thesauris repositas, suo iudicio applicare posse ad poenas luendas criminum eorum, qui tanti feruoris sunt, ut poenitentiam pro suis peccatis condignam agere ualeant.

Fas est Romano pontifici, non nisi pro honore dei & sancte Ecclesie utilitate, largiri uenias, ut eius imperium non dissentiat a uotis sanctorum, qui passi plura fuere, quam eorum crimina meruerunt. At quoniam clauis regni caelorum habet papa, potest aperire quibuscumque non ingressis, sed ingredi ualentibus, ut sunt qui purgatorij ignibus alligantur.

Peccatum non leue est, indulgentias ad basilicam sancti Petri impedire. Hoc peccatum qui committunt, caeci tangunt parietem, nec intelligunt interiora domus.

Indulgentiae nunc significant remissionem poenae, nunc concessionem gratiae, nunc dispensationem.

Quanquam uehementer hoc indulgentiae auctoramentum ad multae liberationem ualitu

DOCTRINA SCHOLAST.

rum dicatur (ut theologi uolunt) ferè omnes) tamen uehementius quædam absolutionis genera, ob essentia præmium mereri, quod longè sit temporariae multæ liberatione præstantius.

Indulgentia est quædam remissio pœnæ debitæ pro peccato post contritionem habitam de Deo.

Vel indulgentia est pœnæ relaxatio, quam quis iuste pro culpis proprijs facere debuisset de thesauro Ecclesiæ ad diuinam iustitiam persoluendam sumpta.

Indulgentiæ solum respiciunt pœnam, non culpam, & ita non à culpa, sed à pœna absolunt.

Per quadragenā designatur pœnitentiā quadraginta dierum, cum septem annis sequentibus, quam pœnam iniungebant ratione unius peccati mortalis, ita quòd per istos septem dies pœnitentes excluderentur à consortio Ecclesiæ, & incedebant capite discooperto, sparso crine, & post eosdem dies iniungebatur eis pœnitentiā septennis. Et intra hos annos septem non utebantur carnibus, nec uino, nec lecto, nec balneo quoque, sed dormiebant potius in terra aspera, uel lapide. Et expletis iam illis septem annis, licuit illis primum communicare.

Septena iniungebatur pro uno peccato mortali,

ali, ab Innocentio instituta.

Carena siue carentena erat pœna includens pœnitentiã quadrages & septenes, quia sic pœnitentes abstinebant à cibis, & à conuersatione hominum, & ieiunabant in pane quadraginta diebus, licet modo canones pœnitentiales sinẽ arbitrarij pœnæ arbitrariæ.

Vt indulgentiæ ualeant, duplex exigitur cõditio, una ex parte donantis, altera ex parte recipientis. Ex parte dantis requiritur potentia honesta, & rationalis causa. Ex parte recipientis exigitur confessio cum uera contritione, & fides cum uera deuotione, ut uerè de peccatis sit pœnitens, & uere confidens, quòd indulgentia ualeat sibi.

Alij quatuor ponunt requisita ad ualorem indulgentiarum. Quòd sit contritus, & confessus, uet e pœniteat & conterat.

Potestas prælatorum in dando indulgentias, non est, nisi quædam potestas dispensationis, quæ debet esse rationalis ad ædificationem.

Si detur remissio plenaria omnium peccatorum, ille, qui ipsam lucratur, si moritur tunc, statim euolabit in paradisum, & sic uni tantum quandoq; ualeat plenaria indulgentia ad decem dies, aliq; ad centum, aliq; ad mille dies, quia tantum tenebatur, quibus uero salutis remanet expeditus.

DOCTRINA SCHOLAST.

Solus papa supremus, unā cum patre, & filio, & Spiritu sancto, potest dare plenaria autoritate, omnimodam indulgentiam, à peccata & à culpa, quam dum confert, dat innumerabiles & infinitos indulgentiarum dies. Potest autem hoc Ecclesia facere, ut uult, quia hoc facit ex diuina autoritate. Thesaurum enim meritum Christi, & martyrum & confessorum, & uirginum recommendauit Ecclesie dispensandum, cum Ecclesia, & praelatis tradidit clauis regni caelorum.

Et si indulgentia est determinata & taxata, quo ad quantitatem elemosynæ, qui tantum dat, totum consequitur: Qui autem non tantum, quia non potest, non lucratur indulgentiam: licet enim aliàs bona uoluntas sufficiat ad merendum, sed ad satisfaciendum non sic. Hoc modo pauper homo & diues non sunt eiusdem conditionis. Nam is qui moritur paratus satisfacere, propter hoc non est immunis, ita & uelle indulgentias, non facit lucrari eas.

Accipit & indulgentiam, qui pro alicui loco subuenit.

Indulgentias tam boni, quam mali dare possunt. Nam malus episcopus potest indulgentias dare, quia non facit indulgentias de proprio merito, quo priuatur per mortale peccatum, sed de thesauro Ecclesiae, cuius peccatum non ab-

abstulit sibi dispensationem.

Papales indulgentiæ profunt defunctis in purgatorio, quandoquidem crux aliquando datur pro duabus, uel quatuor, uel decem animabus.

In Ecclesia est thesaurus meritorum Christi, & perfectorum, de quo solus papa, qui claues habet huius thesauri pro necessitatibus Ecclesiæ potest accipere & dispensare.

Episcopi in indulgentijs non habent potestatem generalem, sed limitatã, & nõ nisi per summi pontificis dispensationem.

Propriè loquendo papa non absoluit defunctos à pœna, sed quasi pro eis soluit de communi thesauro Ecclesiæ. Viuentes utroq; modo absoluit papa.

Causæ, pro quibus debent dari indulgentiæ, est honor Dei, & communis utilitas Ecclesiæ &c.

Indulgentiæ tantum ualent, quantum sonant, si adsit autoritas dantis, charitas recipientis, & pia causa.

Indulgentia se non extendit ad remissionem culpæ, quia non est sacramentalis, potest enim & non sacerdos dare indulgentias, si fuerit ei commissum.

Indulgentiæ ualent ad remissionem pœnæ iniunctæ, uel iniungendæ, propter infinita merita Christi, & sanctorum.

DOCTRINA SCHOLAST.

Solus papa habet plenariam potestatem dandi indulgentias, alij autem secundum taxationem eius.

Legati non sacerdotes possunt dare indulgentias.

Indulgentias non possunt dare, nisi episcopi & alij de licentia eorum.

~~Indulgentiæ datæ ab existente in peccato~~ mortali, tantum ualent, quantum datæ à sanctissimo, cum non remittat ex uisitorum meritorum, sed ex uisitorum reconditorum in thesauris Ecclesiæ. Dans indulgentias indirecte, tamen ualent.

Indulgentiæ non mensurantur secundum deuotionem, & laborem recipientis, nec secundum qualitatem dantis, nec secundum causam pro qua dantur.

Nullus potest sibi soli dare indulgentias, sed potest uti eis, quas pro alijs dat.

Indulgentiæ non ualent existenti in peccato mortali, nisi dispensatiue.

Orans pro rege Franciæ, habet decem dies de indulgentia, à papa Innocentio quarto, licet sit purè spirituale.

Venia debetur alicui dupliciter, scilicet, uel ei, quod indulgetur, id est, peccatum tantum, uel ei, quod est indulgentiæ ratio, ut infinitas & huiusmodi, non autem peccatum.

DE